

COLLECTION

OF

WILLIAM SCHAUS

◎

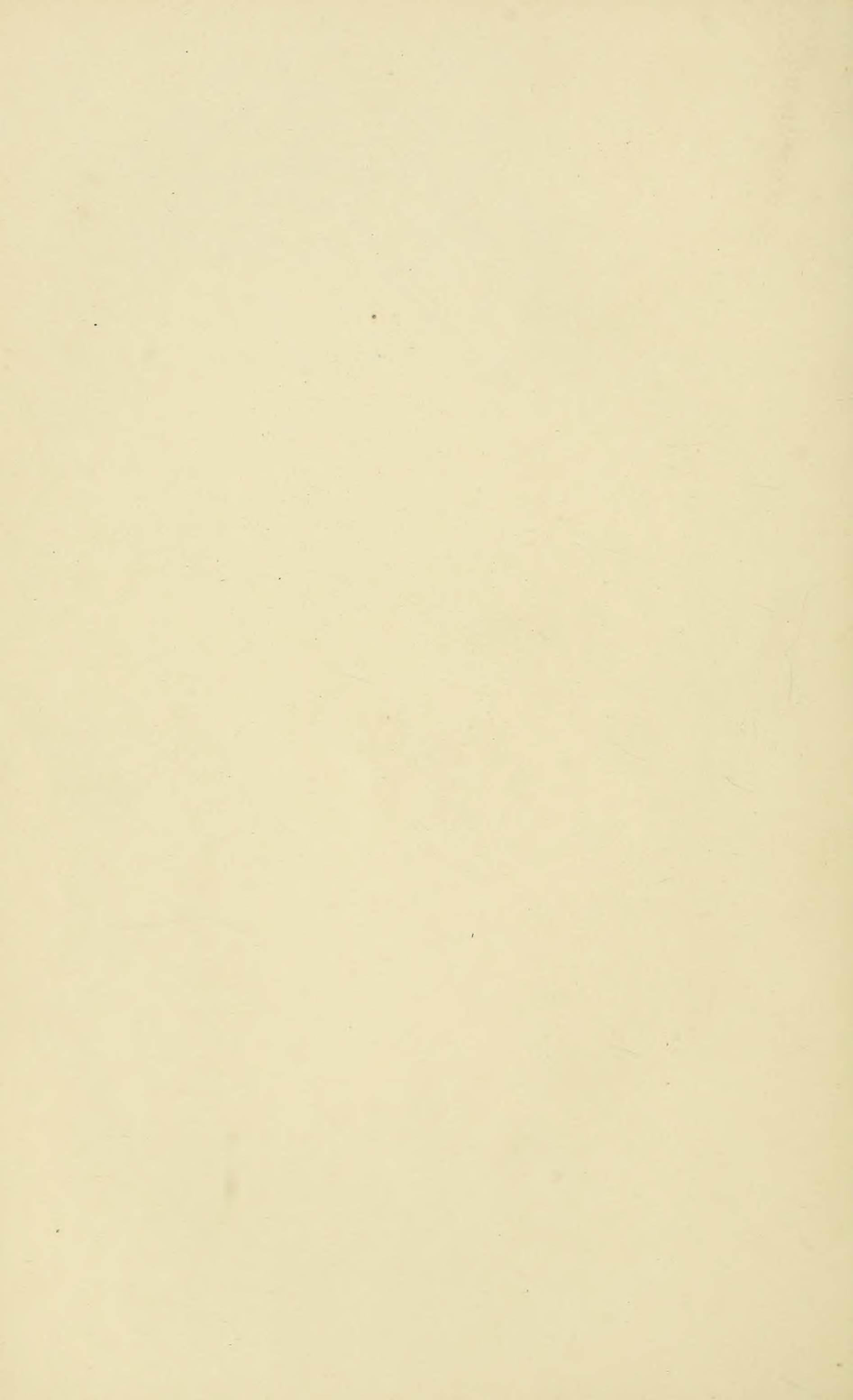
PRESENTED

TO THE

NATIONAL MUSEUM

MCMV

LEPIDOPTERA,

INSAMLADE I NORDLIGASTE ASIEN UNDER VEGA-EXPEDITIONEN,

BESKRIFNA

AF

CHRISTOPHER AURIVILLIUS.

(HÅRTILL EN TAFLA.)

Ehuru antalet af de fjärilarter, som under Vega-expeditionen anträffades vid Asiens ishafskust och kring Berings sund, är helt obetydligt, erbjuder den lilla samlingen dock mycket af intresse, dels emedan man förr om dessa trakters fjärilfauna kände så godt som intet, dels emedan kunskapen om vissa arters geografiska utbredning derigenom betydligt utvidgats.

Att sådana former som *Erebia Rossii* Curtis, *Oeneis Crambis* Freyer, *Dasychira Rossii* Curtis och *Anarta Richardsoni* Curtis förekomma i arktiska delen af Ost-Asien visar, att detta område af den arktiska faunan äger stor frändskap med arktiska Amerika, för hvilket de tre förstnämnda arterna hittills ansetts såsom egendomliga. Det i viss mån säregna, som hittills utmärkt arktiska Amerikas fjärilverld, försvinner genom Vega-expeditionens fynd nästan helt och hållet. Af dagfjärilar återstå numera såsom egendomliga för arktiska Amerika endast *Colias Chione* Curt. och *C. Boothii* Curt.

Den gränsskilnad inom det arktiska området, som man ansett bildas af Berings sund, försvinner således, i det att till det amerikanska området äfven bör räknas arktiska Ost-Asien troligen ända till Lena-floden.

1. **Erebia Rossii** Curtis.

Tafl. 1, fig. 4.

1855. *Hipparchia Rossii* Curtis, Append. 2nd Voy. of Ross Nat. Hist. p. 67 t. A. f. 7.

Ett exemplar ♂ taget vid byn Nunamo i S:t Lawrence-bay's mynning den 21 juli 1879 af professor Nordenskiöld.

Denna art har, så vidt författaren har sig bekant, ej blifvit återfunnen, sedan den togs af Ross på Boothia Felix den 18 och 25 juli 1830 och den 14 juli 1831. Exemplaret från Nunamo öfverensstämmer i hvarje detalj så noga med Curti's figur och beskrifning, att jag ej hyser något tvifvel om deras identitet. Staudinger hänför *Rossii* Curtis med tvekan till

Erebia medusa var. *polaris* Stgr. Till denna art kan den dock på grund af antennklubbans form ej höra. Antennklubban är nämligen till formen mycket utdragen, omärkligt öfvergående i skaftet, hvarigenom arten visar sig stå i närheten af *Erebia Embla* Thunb. och *E. Disa* Thunb. Till någondera af dessa båda arter tror jag dock ej, att den bör hänföras såsom varietet, ty afvikelserna synas mig allt för betydande.

Det från Vega-expeditionen hemförda exemplaret är visserligen rätt skadadt, men följande egendomligheter visa sig dock tydligen. Grundfärgen är mycket mörk, brunsvart, antennerna äro ockragula ända till basen, såsom äfven Curtis beskrifver dem, och ej hvit- och svartringlade såsom hos *E. Embla* och *Disa*. De båda svarta, af *hvar sin* rödgula ring omgifna fläckarna i framvingarnas 4:de och 5:te fält äro små och ej sammanflytande utan nästan skilda af 5:te ribban; på undre sidan äga de spår af hvit pupill. På framvingarnas undre sida synes ett rödaktigt skimmer utbredt öfver diskfältet och inre hälften af andra och tredje vingfälten. Bakvingarna äro äfven enfärgade, brunsvarta, med en otydlig, rödaktig fläck i hvartdera af andra och fjerde vingfälten. På deras undre sida är midtbandet mörkast samt både inåt (här synes ej någon gräns på Curtis figur) och utåt begränsadt af en svart linie. Utanför midtbandet går ett något smalare, obetydligt ljusare band, som i sin yttre kant prydes af fyra små, hvita fläckar; derutanför ända till kanten är vingen åter mörkare, nästan af midtbandets färg. Hvit diskfläck saknas.

2. **Oeneis Crambis** Freyer.

Tafl. 1, fig. 1, 5, 6.

1845. *Hipparchia Crambis* Freyer, N. Beitr. B. 5 p. 99 t. 440 f. 3, 4.
1845. *Chionobas Taygete* Herrich-Schæffer, Syst. B. Schmett. Eur. B. 1 p. 70 t. 24 f. 112—115.
1863. » *Also* Möschler, Wien. Ent. Mon. B. 7 p. 205.
1865. » *Oeno* Scudder, Proc. Ent. Soc. Phil. B. 5 p. 13.
1868. » *assimilis* Butler, Cat. Sat. p. 163 t. 2 f. 10.

En ♂ (44 mm.) tagen vid Nunamo den 21 juli och 1 ♀ (46 mm.) vid Senjavin-sund, Konyam-viken den 30 juli 1879.

Det är endast med tvekan, som jag vågar hänföra dessa exemplar till Freyer's art. De äro nämligen så beskaffade, att de karakterer, som skulle åtskilja *Crambis* Freyer och *Semidea* Say (Möschl.) här äro förenade eller omärkliga. Genom bakvingarnas undre sida, som är nästan likformigt be-

strödd med mörka streck och fläckar, så att midtbandet är försvunnet, kommer denna form närmast Butlers *assimilis*, som möjligen borde upptagas såsom varietetsnamn för de exemplar, som sakna midtband på bakvingarnas undre sida. Vidare äro ribborna på bakvingarnas undre sida tydligen, ehuru svagt hvitaktiga, en karakter, som enligt Möschler ej skulle tillkomma *Crambis* utan blott *Semidea*. Då emellertid *storleken* och hela utseendet för öfrigt ej stämmer med det exemplar af *Semidea* från Labrador (sändt af Möschler), som jag sett, har jag ej vågat hänföra Vega-exemplaren dit. Mycket antagligt synes mig emellertid vara, att, trots de bemödanden, som gjorts af författarne, ingen gräns kan dragas mellan ifrågavarande båda former, åtminstone de arktiska; den ursprungliga *Semidea* Say från Mount Washington har jag ej sett och möjligt vore, att den der på bergstoppen afstängda formen kunde skiljas från de arktiska. Dessa synas deremot öfvergå i hvarandra genom former, som äga en karakter från den ena och en annan från den andra arten.

Utbredn.: Arktiska Amerika. Förut ej med visshet funnen i Asien.

3. **Argynnis sp.**

Tafl. 1, fig. 3.

En larv, som utan tvifvel tillhör någon af detta slägtes högnordiska arter, fans vid Jinretlen den 27 juni 1879.

Den är omkring 20 mm. lång, ehuru den genom förvaringen i sprit är temligen sammandragen. Hufvudet är hjertlikt, svart och klädt af svarta borst. Första segmentet bär blott 2 tornar, som sitta midt för hufvudets mest uppstående sidodelar; på hvardera sidan finnas 3 små, borstbärande vårtor. Andra segmentet bär, liksom första och alla de följande, 2 ryggtornar, som sitta midt på segmentet på hvar sin sida om rygglinien, samt dessutom litet nedanför och i sjelfva segmentets framkant på hvar sida 1 dylik, men framåtriktad torn; dessutom finnas på hvardera sidan 3 små borstiga vårtor samt 2 dylika tätt bredvid hvarandra omedelbart ofvan fotparet. Tredje segmentet är lika utrustadt som det andra. Fjerde och femte segmenten äro hvarandra lika och bära hvartdera 6 tornar och 4 små vårtor, hvilka alla sitta ungefär på segmentens midt och ej äro närmade till framkanten; de äro 2 ryggtornar, 2 sidotornar på hvar sida, af hvilka den öfre sitter i jemnhöjd med 2:dra och 3:dje segmentens i framkanten belägna sido-

torn, samt nedanför dessa 2 vårtor på hvar sida. Sjette till och med elfte segmenten äro hvarandra nästan lika och afvika från fjerde och femte endast derigenom, att de blott hafva en liten sidovårta nedanför den nedre sidotornen. Tolfte segmentet eller analsegmentet har blott 4 tornar, som nästan äro ställda i hörnen af en qvadrat. Härigenom kommer larven att prydas af sex långsgående rader tornar, af hvilka de två ryggraderna omfatta alla segmenten, den öfre sidoraden blott saknas på första segmentet, men den nedre deremot blott finnes på 4:de—11:te segmentet. Alla tornarna äro ungefär lika och första segmentets ej förlängda såsom hos en del arter af slägtet *Argynnis*.

Kroppens grundfärg har varit ljus, troligen köttfärgad eller hvitaktig med 4 svarta längslinier, som just löpa genom de fyra öfre raderna af tornar.

4. **Dasychira Rossii** Curtis.

Tafl. 1, fig. 2.

1835. *Laria Rossii* Curtis, Append 2nd Voy. of Ross, p. 70 t. A. f. 10. ♂.
1870. *Dasychira* » Möschler, Stett. Ent. Zeit. B. 31, p. 252.

En hona (33 mm.) tagen vid Senjavin-sund, Konyam-viken den 30 juli 1879. Flera stycken larver och puppor, som utan tvifvel tillhöra denna art, äro tagna vid Pitlekaj och Jinretlen den 5, 7, 10 och 25 juli samma år samt (en puppa) vid Senjavin-sund den 30 juli.

Till färgteckningen afviker det hemförda exemplaret från Curtis figur derigenom, att spår af rödgul inblandning i grundfärgen saknas, men då Curtis afbildar en hane och dessutom af Möschlers beskrifning framgår, att arten äfven i Amerika ej alltid har denna rödgula färgteckning, har jag ej trott mig böra betrakta den asiatiska formen såsom skild från den nordamerikanska.[1]

Larven är bygd såsom larven till *D. fascelina* L. och synes äfven vara af samma mörka färg som den. Puppan är på ryggsidan gulbrun, men på buksidan svart samt på ryggsidan beklädd med långa, gula hår. Buksidan äger endast få och korta, mörka hår.

[1] Ett exemplar ♀ från Labrador, som Möschler godhetsfullt sändt mig till påseende, afviker från det asiatiska exemplaret genom storlek, 40 mm., och genom bakvingarnas mörkare och inåt mera skarpt begränsade kantband. För öfrigt äro teckningarna i detalj nästan alldeles lika.

Utbredn.: N. Amerikas arktiska och subarktiska område t. ex. Labrador, Boothia Felix och Grönland. Äfven funnen på spetsen af Mount Washington i New Hampshire. Förut ej anmärkt i gamla verlden.

5. Arctia (?) sp.

En starkt luden larv, som till storlek, färg o. s. v. påminner om larven till *Phragmatobia fuliginosa* L., men är mera tätt luden, tillhör förmodligen någon högnordisk art af slägtet *Arctia*. Den är funnen vid Koljutschin-viken den 14 juni af E. Almqvist och vid Nunamo den 21 juli 1879.

6. Anarta Richardsoni Curtis.

1835. *Hadena Richardsoni* Curtis, Append. 2nd Voy. of Ross p. 72 t. A. f. 11.
Anarta » 1880 Spångberg, Ent. Tidskr. B. 1 p. 10.
1836. » *Algida* Lefebure, Ann. Soc. Ent. Fr. (1) T. 5 p. 395 t. 10 f. 5.
1836 Duponchel, Hist. Nat. Lep. Fr. Suppl. T. 3 p. 596 t. 49 f. 6.
» » 1849 Herrich-Schæffer, Syst. B. Eur. Schmett. Bd 2 t. 78 f. 400.
1878. *Mamestra? Feildeni* McLachlan, Journ. Lin. Soc. B. 14 p. 113.

Ett exemplar taget vid Senjavin-sund, Konyam-viken den 30 juli 1879. Afviker föga från exemplar från Grönland och Skandinavien.

Utbredn.: Arktiska Skandinavien, Dovre, Grönland, Labrador och Grinnels land.

7. Cidaria (?) sp.

Larver, sins emellan fullkomligt lika, funna på Preobraschenie-ön (vid 75° 55′ n. l.) och vid Pitlekaj den 4 juni 1879 tillhöra någon liten arktisk mätare. De äro bruna, med strödda, på ocellika fläckar stälda, små borst samt prydas af hvita nästan qvadratiska ryggfläckar, som ligga vid midten af bakkanten af 3:dje—11:te segmenten och i någon mån sträcka sig in på närmast liggande segment.

8. **Plutella (cruciferarum** Zeller).

En *Tineid,* som tillhör detta slägte och sannolikt äfven ifrågavarande art, togs vid Dicksons hamn den 8 augusti 1878. Exemplaret är förvaradt i sprit och derför är det ej möjligt, att säkert bestämma arten. Storlek och hvad som synes af teckningen tala dock för, att det är Zellers *P. cruciferarum.* Denna art är också förr funnen långt i norr t. ex. på Spetsbergen af Holmgren.

Förklaring öfver taflan.

Fig. 1. *Oeneis Crambis* Freyer var. ♀ från Senjavin sund.
» *2.* *Dasychira Rossii* Curtis ♀ från Senjavin sund.
» *3.* Larv af en Argynnis-art från Jinretlen.
» *4.* Genital-klaffar hos ♂ af *Erebia Rossii* Curtis.
» *5.* » hos ♂ af *Oeneis Crambis* Freyer var., sedda från sidan.
» *6.* Desamma, sedda ofvanifrån.

M. Holmström delin., auctor direx. Central-Tryckeriet, Stockholm.

